

de opeenhooping der diffuus donkergekleurde kernen niet als het gevolg van *schrompeling* van het omgevende bindweefsel kon worden opgevat.

Er is m. i. geen reden, om *schrompeling* van bindweefsel als oorzaak van het bedoelde verschijnsel aan te nemen. Het *ulcus rodens* toch neemt bij zijn ontwikkeling in omvang *toe* en *niet af*, — in sommige gevallen afgezien van het zwerende oppervlak — óók, wanneer het geheele gezwelletje uit cellen met diffuus donkergekleurde, samengeperste kernen bestaat. Nu zou het willekeurig zijn, deze toename in omvang door een *onbewezen* toename van exsudaat te verklaren, terwijl wij hiertegenover met zekerheid *weten*, dat de epitheelstrengen zich allengs vergrooten. Hier kan zonder meer *niet* aangenomen worden: *epitheelwoekering, gevolgd door schrompeling*. En dit is toch, wanneer ik mij niet bedrieg, de bedoeling van de bovengestelde vraag.

Wanneer wij voorts de microscopische praeparaten van het door mij besprokene *ulcus rodens* onderzoeken, blijkt het volgende: op de plaatsen, waar de epitheliën het meest opeengepakt, hun grenzen niet zichtbaar, hun kernen het smalst en diffuus donkergekleurd zijn, zien wij de vezels van het omgevende bindweefsel *recht* of bijna recht, terwijl deze elders „golfvormig” *gekronkeld* zijn. Hier heeft verkorting van die vezels plaats gehad, *dáár* niet. Had het bindweefsel, dat de strengen ineengeperste epitheliën omgeeft, *vóór* of *tijdens* den groei dezer cellen neiging tot *schrompeling*, of was het *tevoren* zelfs reeds *geschrompeld*, dan is deze *schrompelende* kracht door de groeiende epitheelstrengen blijkbaar overwonnen. Die kracht verhoogde dus eenvoudig den weerstand van het weefsel, waarin de epitheelcellen groeiden. Ook hier zijn wij *niet* gerechtigd tot de veronderstelling, dat *nieuwvorming* van epitheel *gevolgd* werd door *schrompeling* van bindweefsel. Wij worden hier m. i. er toe geleid, de veranderingen der epitheelcellen op te vatten als de gevolgen van een *samenpersing* door *eigen groei-kracht* bij grooten weerstand van de omgeving (vergelijk dit *Tijdschrift* 1903, I, 805).

Hoogachtend

Uw bw.

Rotterdam, 21 April 1903.

N. PH. TENDELOO.

DE DOCTORSTITEL.

In het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* van 31 Maart breekt Prof. STRAUB nog eens een lans ter verkrijging van den doctorstitel voor alle artsen. Zonder eenige bedenking is dat mijns inziens niet. Waar aan de opleiding van medici tegenwoordig zooveel ontbreekt, heeft het een zeker bezwaar om met een kleine partieele verbetering te beginnen. Wanneer deze verbetering tot stand is gekomen, vrees ik dat de Regeering en de artsen weer een tijdlang op hun lauweren gaan rusten in de verbeelding, dat er reeds heel wat is terechtgebracht. In werkelijkheid is het slechts een druppel in den emmer. Maar er is grooter bezwaar. Wanneer toch de doctorstitel verkrijgbaar is voor alle artsen, onverschillig welke hun voorloopige opleiding is, dan bestaat er zeer veel kans dat daarmee de H. B. school tot *de eenige* voorloopige opleiding voor medici wordt gemaakt. De H. B. S. cursus

toch duurt 1 jaar korter dan het gymnasium. Bovendien zijn de H. B. S. leerlingen meestal in staat, om het eerste natuurkundig examen in 1 jaar te doen, terwijl de gymnasiasten daarvoor vrij algemeen 2 jaar noodig hebben. Dat maakt een verschil in den duur der opleiding van 2 jaar, wat om financiële en andere redenen voor menigeen een niet te verwerpen voordeel is. De vrees is derhalve niet ongegrond dat de gymnasiale opleiding zoo goed als geheel zal verdwijnen, omdat zij geen enkel voordeel meer biedt.

Nu is natuurlijk de groote vraag: Is dat gewenscht? Ik wil hierop het antwoord niet geven. Het is mij voldoende er op gewezen te hebben *dat Prof. STRAUB, als hij den doctorstitel voor alle artsen vraagt, daarmede de H. B. S. met haar deugden en gebreken als de eenige opleiding voor de medici der toekomst zal moeten aanvaarden; dat dus de partieele verbetering (?) in haar gevolgen wel eens kon blijken niet zoo geheel partieel te zijn; dat integendeel de quaestie van den doctorstitel niet is te scheiden van de quaestie der voorloopige opleiding.*

Emmen, 20 April.

J. KNEGTERING.

Ik ben integendeel van meening dat de promotie der voormalige H. B. S. leerlingen een prikkel zal zijn om de hervorming dezer school te verhaasten. Uit mijn onlangs bij VAN ROSSEN verschenen boekje over *Overlading* blijkt dat ik deze vraag niet voorbijzie. Bij een nieuwe organisatie zal men de lengte van den cursus op H. B. S. en gymnasium gelijk moeten maken. Het voordeel van de gymnasiale opleiding moet liggen in de klassieke vorming en niet in den doctorstitel.

M. STRAUB.

In de vergadering van de Afdeling Oldambt van 14 April jl. werd bij de behandeling van het voorstel van het Hoofdbestuur om stenografen aan te stellen voor het gereed maken der notulen van de Algemeene Vergadering door verscheidene leden om inlichting gevraagd naar de onkosten welke deze maatregel ten gevolge zou hebben. Hiervan zou afhangen of de afdeling al dan niet haar stem vóór het voorstel zou uitbrengen. Algemeen werd de wensch uitgesproken dat het Hoofdbestuur alsnog zou goedvinden door middel van het *Tijdschrift* hieromtrent een raming te publiceeren. Liepen deze onkosten te hoog, dan zou aan den afgevaardigde van Oldambt worden opgedragen de aanneming te ontraden. Te meer omdat ieder spreker, die in de vergadering het woord heeft gevoerd, thans een drukproef ontvangt, die hij zelf kan rectificeeren als het noodig is, waardoor de nauwkeurigheid van het in den regel reeds uitmuntend geredigeerd verslag nog kan worden verhoogd. Mij is opgedragen langs dezen weg het Hoofdbestuur beleefd te verzoeken omtrent deze zaak een nadere toelichting te willen geven.

De Secretaris van Oldambt.

Beerta, 15 April 1903.

Dr. B. SLINGENBERG.